

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ และได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคทางเลือกที่สามดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พรรคทางเลือกที่สามได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวพรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือแจ้งการดำเนินการจัดหาสมาชิกได้ครบจำนวนขั้นต่ำและการจัดตั้งสาขาพรรคฯ ว่าครบจำนวน ๔ สาขา ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ทำการตรวจสอบการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามทั้ง ๔ แห่ง ว่าได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองหรือไม่ ผลการตรวจสอบปรากฏว่าการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ มิได้มีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคทางเลือกที่สามหลายประการ ต่อมาระหว่างการตรวจสอบหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สามได้ลาออก รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สามซึ่งรักษาการแทนหัวหน้าพรรคได้ยอมรับและยืนยันการดำเนินการไม่ถูกต้องของการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตามที่นายทะเบียนตรวจสอบพบและยอมรับว่ากรณีอาจเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ซึ่งพรรคทางเลือกที่สามยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สามไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้พิจารณาและได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องเพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาปรากฏว่า ไปรษณีย์ได้ส่งหนังสือคืนโดยแจ้งว่าผู้ถูกร้องย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ปิดประกาศให้พรรคทางเลือกที่สามยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน ผู้ถูกร้องก็มีคำชี้แจงคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ประการใด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สามไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจพบว่า การจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามจังหวัดสกลนครมิได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคทางเลือกที่สามเป็นเหตุให้พรรคทางเลือกที่สามมีสาขาไม่ครบ ๔ ภาค อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามได้ และรองหัวหน้าพรรคฯ รักษาการหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ได้มีหนังสือขอรับความไม่ถูกต้องดังกล่าวและขอยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองจังหวัดสกลนคร โดยยอมรับว่ากรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง และเห็นว่าพรรคทางเลือกที่สามได้ล้มเลิกเจตนารมณ์ที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่อไป จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ